

КАМІНСЬКА ІННА, студентка ІІ курсу
факультету менеджменту і бізнесу ВП
«МФ КНУКіМ»

ТВОРЧИСТЬ ПОЕТІВ-МИКОЛАЇВЦІВ, ЛАУРЕАТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРЕМІЇ ІМ. Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Національна премія України імені Тараса Шевченка - найвища в країні творча відзнака за вагомий внесок у розвиток культури та мистецтва.

Вона встановлена для нагородження за найвидатніші твори літератури і мистецтва, публіцистики і журналістики, які є духовним надбанням українського народу, утверджують високі гуманістичні ідеали, збагачують історичну пам'ять народу, його національну свідомість і самобутність, спрямовані на державотворення і демократизацію українського суспільства.

Заснована премія 20 травня 1961 року Постановою Ради Міністрів УРСР. Нею нагороджували видатних митців за високоідейні й високохудожні твори та роботи у галузі літератури, образотворчого мистецтва, музики, театрального мистецтва та кінематографії.

За роки існування Національної премії імені Тараса Шевченка було нагороджено близько 600 осіб та 10 хорових колективів.

Лауреати цієї премії - утверджують високі гуманістичні ідеали, збагачують історичну пам'ять українського народу, його національну свідомість і самобутність, спрямовані на державотворення і демократизацію українського суспільства. Серед них, визнаних у всьому світі митців, хочеться виділити декілька імен, які так чи інакше, є в серці кожного українця. Це наші співвідчизники, попередники і сучасники - Григорій Верьовка, Серій Бондарчук, Олесь Гончар, Павло Тичина, Богдан Ступка, Дмитро Павличко, Ада Роговцева, Володимир Гришко.

Поряд з визначними митцями України, вписали в історію своє ім'я й жителі Миколаївщини. З 1962 року Національною премією імені Тараса Шевченка було нагороджено 17 миколаївців, за досягнення у сферах літератури, живопису, скульптури та архітектури.

У сфері літератури лауреатами цієї нагороди стали : Микола Степанович Вінграновський, Олександр Олександрович Сизоненко, Дмитро Дмитрович Кремінь.

Микола Вінграновський (1936 - 2004) - народився 7 листопада 1936 року в селі Богопіль (нині Первомайськ) Миколаївської області. Згадуючи своє дитинство, письменник стверджує, що змалечку пам'ятав лише степ: «скрізь, куди не глянь степ, степ і степ». Саме дитячі поряд з природою роки так сильно вплинули на творчість Вінграновського. Його твори пронизані любов'ю до встого живого, автор звертав увагу на найменші деталі, виносив на перший план такі речі, як політ бждоли чи відблиск сонця у росі. Саме гіперболізація майже не помітних процесів і явищ робить змушує зачитуватись творами Миколи Вінграновського. Тому не дивно, що за збірки творів для дітей «Літній ранок», «Літній вечір», «Ластівка біля вікна», «На добраніч» поет удостоєний Державної премії України імені Тараса Шевченка у 1984 році.

Сизоненко Олександр (1923) - народився 20 вересня 1923 року в с. Новоолександрівка, нині Баштанського району Миколаївської області. Олександр Сизоненко, пройшовши Велику Вітчизняну війну повернувся до Миколаєва й працював на Чорноморському кораблебудівному заводі. У той же час виходить його перша збірка оповідань “Рідні вогні”. Упродовж багатьох років Олександр Сизоненко дарує свіку свої збірки оповідань, в яких так чи інакше нагадує про прихильність до рідного міста. За епічну трилогію “Степ”, “Була осінь”, “Мета” Олександр Сизоненко у 1984 року був удостоєний Державної премії імені Тараса Шевченка.

Більш детально хотілось би розглянути творчість Дмитра Креміня. Дмитро Кремінь (1957) - народився 21 серпня 1953 року у селі Суха Іршавського району Закарпатської області. Після переїзду до Миколаєва, який став для поета другою Батьківщиною, обіймав посаду викладача кафедри української літератури в Миколаївському педінституті. З 2010 року — голова Миколаївської обласної організації Національної спілки письменників України, головний редактор часопису «Соборна вулиця». Поетичний дебют Креміня відбувся у студентські роки на сторінках альманаху «Вітрила», а переїзд до Миколаїва відкрив перед письменником нові творчі горизонти, адже саме в той час почали створюватись перші спілки художників та письменників, у яких, завдяки своєму таланту, Дмитро Кремінь став дуже авторитетним і популярним поетом. У його

поезіях можна знайти багато звернень автора до творчості Тараса Шевченка. В дебютній збірці “Травнева арка” було надруковано вірш “Тарасова верба”, в якій художньо відтворено роки заслання Т.Г.Шевченка. Поетичну збірку Д.Кременя „Пектораль” (1997), за яку він був удостоєний Шевченківської премії (1999), вибудовано, здебільшого, на Шевченкових гостросатиричних інвективах. На цю особливість вказує І.Дзюба, котрий у своїй передмові на книгу автора „Скіфське золото” (2008) зауважив, що в поетичних збірках Дмитра Кременя помітна „шевченківська” енергетична зарядженість, тому „одним із наскрізних є мотив утрати України, ...виболений на власне серце, нині, новим поетом нового дня”. До того ж, поет уміло продовжує Шевченкову тему немилосердності до себе самого й до власного народу.

Прямим підтвердженням захоплення творчістю поета зі світовим іменем є Шевченківська промова Д.Кременя, яку він зміг все-таки виголосити на сторінках книги вибраних творів. Тут він, вдаючись до прийому внутрішнього сумніву щодо світлих перспектив своєї країни, зізнається, що „в моїй поетичній збірці „Пектораль” – камертон гіркої Тарасової музи... І я впадаю у відчай безнадії на теперішніх „розпутьях велелюдних”, і я крізь кривавий туман всепланетарного бойовища прозираю зачарований берег України, яка воскресне, бо інакше — жити не варт, писати не варт...”, бо за поколінням автора – „Шевченкові діти – „ненарожденні”, та народжені, це діти героїв Круг, діти Карпатської Січі, отже – нащадки й правнуки не прадідів поганих, рабів і підніжків, бидла й сміття історичного. Сторозтерзані й сторозп'яті, ми вже народ у трьох іпостасях поколінь”. Але поетові сумніви – тільки привід до остаточного утвердження своїх сподівань на перемогу духу української людини, котра ще зможе водою Дніпра змити із чіл тавра, змахнути порох і попіл спалених століть України. У 1999 році отримав Державну премію України імені Тараса Шевченка за книгу поезій та симфоній «Пектораль».

Підводячи підсумки, хочеться подякувати нашим чудовим письменникам, за їх величезний вклад в скарбницю української літератури. Їхні твори є невідомою частиною великої спадщини нашого краю. Титанічна праця цих письменників визнана найпочеснішою мистецькою нагородою України - Національною премією імені Тараса Шевченка.